

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 227/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., a obchodnej spoločnosti P., s. r. o., G., zastúpených Advokátskou kanceláriou K. spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. R. K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/82/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., a obchodnej spoločnosti P., s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2011 doručená faxom a elektronickou poštou a 18. apríla 2011 poštou sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., a obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi

podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/82/2010 spočívajúcim v zmene odvolacieho senátu krajského súdu zo senátu 9 Co na senát 11 Co na základe Dodatku č. 8 k rozvrhu práce krajského súdu z 20. mája 2010 č. 1 Spr R/15/2010 (ďalej len „dodatok k rozvrhu práce krajského súdu na rok 2010“).

Sťažovatelia uviedli, že nahliadnutím ich právneho zástupcu 14. februára 2011 do súdneho spisu vedeného krajským súdom pod sp. zn. 9 Co/82/2010 zistili, že ich „*právna vec, ktorá napadla Krajskému súdu v Trnave dňa 08. 03. 2010 a bola náhodne pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 9 Co pod č. k. 9 Co/82/2010 bola dňa 11. 06. 2010 bez náhodného výberu pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 11 Co, v ktorom je sudkyňa JUDr. S. H. predsedom senátu, avšak ostatní dvaja členovia senátu 9 Co, ktorí sú zákonnými sudcami v tejto veci, už nie sú ani členmi senátu 11 Co. O vyššie uvedenej skutočnosti sa sťažovatelia dozvedeli dňa 14. 02. 2011.*

Teda, právna vec, ktorá napadla Krajskému súdu v Trnave dňa 08. 03. 2010 a bola prostredníctvom elektronickej podateľne náhodne pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 9 Co pod č. k. 9 Co/82/2010, bola dňa 11. 06. 2010 bez náhodného výberu pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 11 Co na základe Dodatku č. 8 k rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave z 20. mája 2010 č. Spr R/15/2010, čím s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 31/2001 z 15. marca 2001 došlo v súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod č. k. 9 Co/82/2010 k porušeniu ústavného práva sťažovateľov na zákonného sudcu garantovaného v článku 48 ods. 1 Ústavy SR a k nesprávne obsadeniu odvolacieho senátu Krajského súdu v Trnave, nakoľko sťažovatelia majú v predmetnej veci na Krajskom súde v Trnave ako súde odvolacom troch zákonných sudcov a nie jedného, pričom člen príslušného senátu je zákonným sudcom účastníka konania bez ohľadu na to, či je zároveň aj sudcom referujúcim.“.

Na základe uvedeného sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil:

„1. Základné právo sťažovateľov na zákonného sudcu garantované v článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave zmenou odvolacieho senátu Krajského súdu v Trnave v súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod č. k. 9 Co/82/2010 zo senátu 9 Co na senát 11 Co Dodatkom č. 8 k rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave z 20. mája 2010 č. SprR/15/2010 porušené bolo.

2. Zákonným senátom sťažovateľov v súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod č. k. 9 Co/82/2010 je senát 9 Co v pôvodnom zložení do 31. 05. 2010.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru podľa ktorej namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 186/2010).

V čl. 127 ods. 1 ústavy má svoj právny základ zásada subsidiarity sťažnosti, z ktorej vyplýva aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti všeobecných súdov, čo znamená, že sťažnosť podľa označeného článku ústavy nie je bežným prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ale prichádza do úvahy až v prípade, keď nápravu pred postupom alebo rozhodnutím týchto súdov už nemožno dosiahnuť štandardným postupom. Ústavný súd stabilne judikuje, že ochrana ústavnosti nie je a z povahy veci ani nemôže byť v demokratickom právnom štáte iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje ultima ratio, teda je nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09, IV. ÚS 186/2010).

V spojitosti s tým je potrebné pripomenúť, že ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Právomoc ústavného súdu preto zásadne smeruje voči právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej moci a právomoc preskúmať aj ich „iný zásah“, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, je len nevyhnutnou výnimkou, u ktorej však podmienka nemožnosti nápravy namietanej protiústavnosti iným spôsobom musí zostať zachovaná. Tak to nie je v prípade, ak námietka smerujúca proti „inému zásahu“ orgánu verejnej moci môže byť efektívne uplatnená v rámci ďalšieho konania [napr. pri uplatňovaní procesných prostriedkov proti meritórnym rozhodnutiam (IV. ÚS 186/2010)].

Vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd vyplývajúcich (aj a nielen) z čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je oprávnený preskúmať právoplatné rozhodnutia, opatrenia alebo iné zásahy orgánov verejnej moci, ak nápravu vo veci môže vykonať iný orgán verejnej moci na základe opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Keďže napadnuté odvolacie konanie nebolo právoplatne skončené, sťažovatelia majú vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu možnosť svoje procesné práva vrátane námietky, že boli odňatí ich zákonnému sudcovi, čo predstavuje závažné procesné pochybenie, v plnej miere uplatniť v dovolacom konaní. K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že nesprávne obsadenie súdu je dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Práve preto jednotlivé dôvody prípustnosti dovolania uvedené v § 237 OSP sa musia vykladať tak, aby ich prostredníctvom bola poskytnutá plná ochrana uvedeným článkom ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z toho vyplýva, že súd treba považovať za „nesprávne obsadený“ aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca, resp. zákonní

sudcovia. Reštriktívny výklad, ktorý neposkytuje ochranu základnému právu na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v dovolacom konaní, nie je ústavne akceptovateľný (pozri m. m. II. ÚS 136/08, IV. ÚS 186/2010).

V tomto štádiu konania ústavný súd nemôže vstupovať do jurisdikcie všeobecných súdov a vyjadrovať sa k výkladu zákonov alebo podzákonných noriem (k súladu dodatku č. 8 k rozvrhu práce krajského súdu na rok 2010 so zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), pretože tak musí pred ním najskôr v namietanom konaní urobiť všeobecný súd, a až v prípade, že by jeho výkladom bolo podľa názoru sťažovateľov porušené ich základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi upravené v čl. 48 ods. 1 ústavy, mohol by sa vecou zaoberať ústavný súd, ale len na základe nového návrhu (sťažnosti) podaného sťažovateľmi. Vzhľadom na uvedené je sťažnosť ústavnému súdu v predmetnej veci potrebné kvalifikovať ako podanú predčasne.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov, ktoré v nej uplatnili.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2011